

สายพันธุ์ของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และการระบาดครั้งต่าง ๆ ในประเทศไทย เดือนมกราคม 2563-สิงหาคม 2564

ทีมปฏิบัติการสอบสวนควบคุมโรค (Joint Investigation Team: JIT) กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

✉ outbreak@health.moph.go.th

ระยะที่ 1 มกราคม-พฤษภาคม 2563

สายพันธุ์ A.6 เป็นสายพันธุ์ที่พบการระบาดกลุ่มใหญ่มากที่สุดในระยะนี้ เป็นเชื้อที่พบในคลัสเตอร์สนามมวยเมื่อเดือนมีนาคม 2563 บรรพบุรุษของเชื้อสายพันธุ์ A.6 นี้เข้ามาในประเทศไทยประมาณกลางเดือนมกราคม 2563 แต่ระบุที่มาไม่ได้แน่ชัด และต่อมามีพันธุกรรมเปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ จนกลายเป็นสายพันธุ์เฉพาะที่พบในประเทศไทย โดยกลุ่มใหญ่ลำดับสองรองจาก A.6 คือ เชื้อสายตระกูล B.1 จากทางยุโรป นอกจากนี้ยังมีการเข้ามาของเชื้อสายตระกูล B, B.1.1, B.4 และ B.6 ต่อมาไม่มีการระบาดของเชื้อนี้แล้ว

ระยะที่ 2 พฤษภาคม-พฤศจิกายน 2563

ระหว่างเดือนพฤษภาคม-ธันวาคม 2563 เป็นช่วงที่พบผู้ป่วยส่วนใหญ่มาจากต่างประเทศและอยู่ในสถานกักกัน มีการระบาดขนาดเล็ก เช่น กรณีระบาดในสถานกักตัว (เชื้อสายตระกูลจากประเทศรัสเซีย)

ระยะที่ 3 พฤศจิกายน 2563-เมษายน 2564

สายพันธุ์ B.1.36.16 เป็นสายพันธุ์หลักในการระบาดครั้งสำคัญ เช่น กรณีผู้ลักลอบเข้าเมืองจากประเทศเมียนมาเข้าประเทศไทยจากทางภาคเหนือ การระบาดที่สมุทรสาคร (ไม่มีต้นตอว่ามาจากประเทศใดแน่ชัด คาดว่าน่าจะเข้ามาประเทศไทยตั้งแต่ช่วงต้นเดือนพฤศจิกายน 2563 และระบาดต่อเนื่องจนตรวจพบเมื่อกลางเดือนธันวาคม 2563) และ การระบาดใน จ.ระยอง มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับเชื้อที่พบในประเทศกัมพูชา หลังจากนั้นยังพบการระบาดเป็นกลุ่มก้อน เช่น ตลาด โรงงาน ในหลาย ๆ จังหวัดทั่วประเทศ

ระยะที่ 4 เมษายน-พฤษภาคม 2564

พบการระบาดใหญ่ของเชื้อไวรัสสายพันธุ์แอลฟาครั้งแรก ช่วงต้นเดือนเมษายน 2564 จากคลัสเตอร์สถานบันเทิงย่านทองหล่อ หลังจากนั้นมีการแพร่กระจายไปทั่วประเทศ มีการตรวจพบสายพันธุ์แอลฟาประมาณร้อยละ 90 ของสายพันธุ์ที่พบในช่วงตั้งแต่เดือนเมษายน-ต้นเดือน มิ.ย. 2564

ระยะนี้พบการระบาดของเชื้อ B.1.351 (เบต้า) ในประเทศไทยด้วยเช่นกัน โดยพบการระบาดครั้งแรกในชุมชน อ.ตากใบ จ.นราธิวาส ต้นเดือนพฤษภาคม 2564 โดยมีแหล่งโรคมาจากผู้ลักลอบเดินทางเข้าจากประเทศมาเลเซีย การระบาดส่วนใหญ่เกิดในภาคใต้ของประเทศไทยและมีกักอยู่ในวงจำกัด

ระยะที่ 5 ปลายเดือนพฤษภาคม-สิงหาคม 2564

ช่วงปลายเดือนพฤษภาคม 2564 เริ่มพบการระบาดของเชื้อสายพันธุ์เดลต้า โดยในประเทศไทยพบครั้งแรกจากการระบาดในแคมป์ก่อสร้าง กรุงเทพมหานคร หลังจากนั้นมีการระบาดไปทั่วประเทศ และเชื้อสายพันธุ์เดลต้ากลายเป็นเชื้อหลักที่ระบาดในประเทศไทยในเวลาต่อมาถึงปัจจุบัน ในช่วงต้นเดือนสิงหาคม 2564 พบสายพันธุ์เดลต้าสัดส่วนร้อยละ 90 ของสายพันธุ์ที่พบในประเทศไทย